

Aan:

Dhr. De Rook, Wethouder voor Cultuur, Gemeente Groningen

Kopie aan:

Leden van de raadscommissie Onderwijs en Welzijn

Bijlage:

Brief aan minister, dd 30/8

Groningen, 9 september 2016

Geachte wethouder,

Noorderlicht heeft met belangstelling kennis genomen van het voorgenomen cultuurbeleid van de Gemeente Groningen, voor de periode 2017-2020.

De daarin voorgestelde bijdrage voor Noorderlicht wijkt af van het advies van de Kunstraad, die na een positieve beoordeling concludeerde:

"Gezien de unieke positie van Noorderlicht, met zowel een internationaal profiel als een duidelijke worteling in de regio, vindt de Kunstraad een hogere bijdrage gerechtvaardigd."

"A-Status. Nationaal en internationaal toonaangevend podium voor fotografie. Bijdrage aan uitstraling Groningen."

De Gemeente besluit echter, zonder nadere motivatie, om daarvan af te wijken. Een hogere bijdrage is van groot belang voor de toekomst van Noorderlicht en wij vragen de Gemeente om minimaal het advies van de Kunstraad te volgen.

Tegelijkertijd blijkt uit de zinsnede in uw Concept:

"We reserveren budget voor deze instellingen en vragen ze om een alternatief plan te ontwikkelen en daarbij rekening te houden met het eventuele verlies van de rijks subsidie. In de definitieve nota zullen we de ingediende zienswijzen en laatste ontwikkelingen verwerken en indien noodzakelijk onze koers bijstellen."

dat het genoemde bedrag gezien moet worden als een proforma continuering van het bedrag uit de vorige periode. Na vervolgoverleg over onze - nog in te dienen - bijgestelde plannen worden definitieve keuzes gemaakt. Een vergelijkbaar traject wordt gevolgd door de Provincie Groningen.

Voor Noorderlicht bevat de nu voorliggende Concept Cultuurnota nog geen definitieve keuzes. Wij stellen daarom onze definitieve reactie op de voorgenomen toekenningen uit tot een later moment.

Dit schrijven is een voorlopige reactie, waarin wij onder andere onze positie in de landelijke context duiden.

Landelijk cultuurbeleid

Het zal u niet ontgaan zijn dat de Raad voor Cultuur heeft geadviseerd om Noorderlicht niet langer landelijk te ondersteunen. Recent is de tender afgesloten waarin presentatiepodia mochten dingen naar één van de zes beschikbare posities in de BIS. Het advies van de Raad is in beginsel positief over Noorderlicht. Men acht de organisatie echter op het gebied van vernieuwing en experiment niet passend binnen de geldende beeldende kunstcriteria, van waaruit Noorderlicht noodgedwongen werd beoordeeld. Het zijn criteria die onvoldoende recht doen aan de positie van fotografie in al haar verschijningsvormen, en aan de hedendaagse beeldcultuur.

Het geeft de positie weer waarin Noorderlicht op landelijk niveau al jaren verstrengeld is: een erkend goed functionerende organisatie, met positieve landelijke en regionale beoordelingen, valt wederom tussen wal en schip. Als festival kwam Noorderlicht in de BIS, daarna werd van haar verwacht zich als internationale instelling te profileren. We verbleven een tijdje bij de afdeling Beeldende Kunst & Vormgeving. En in de laatste periode werden we presentatiepodium, omdat festivals uit de gratie raakten. Hernieuwde criteria, specifiek geldend voor presentatieinstellingen, sluiten Noorderlicht daar nu uit, terwijl tegelijkertijd het fenomeen festival opnieuw positief wordt beoordeeld – hoewel vooralsnog zonder financieel kader. Over het creëren daarvan vindt nu overleg plaats in het Haagse.

De Raad erkent dat Noorderlicht haar sterke positie continueert, ondanks moeilijke omstandigheden. Dit wekt vertrouwen voor het aanstaande 2e kamertraject:

"Ondanks de bezuinigingen in de afgelopen periode heeft Noorderlicht zijn internationale en regionale positie weten te behouden, net als zijn bezoekersaantallen. Hiervoor spreekt de raad zijn waardering uit."

De komende maanden zetten wij ons ervoor in om Noorderlicht een plek te geven in dat nieuwe financiële kader. We denken dat we onze uitgangspositie daarvoor sterk is. Noorderlicht past in de beleidsintenties van de minister, heeft een overstijgende landelijke en interregionale rol. Zij bereikt een breed en gevarieerd publiek met maatschappelijk actuele en urgente kunst.

De geschiedenis herhaalt

Het traject richting de huidige cultuurperiode (2013-2016) liet een vergelijkbaar beeld zien. Het vergde een grote inspanning om voor Noorderlicht, ook toen met positieve beoordelingen door de commissies, een passende plek in het Rijksbestel te vinden. We kregen duizenden steunbetuigingen via social media en honderden supportbrieven van galerieën, musea en fotografen uit de hele wereld. De noordelijke overheden schaalden zich achter ons:

"Het meer dan halveren van het rijksgefinancierde topaanbod in het hele Noorden maakt kunst en cultuur voor het brede publiek onbereikbaar ... Met het verdwijnen van presentatie-instelling en festival Noorderlicht verdwijnt een wereldwijd gerespecteerd fotografieaanbod uit de BIS in Groningen en Leeuwarden ... Wij vertrouwen erop dat ... behalve de lovende beoordeling van Noorderlicht op kwaliteit, ondernemerschap, internationaal netwerk, talentontwikkeling en educatie, ook het criterium van geografische spreiding wordt gehonoreerd ... Wij roepen u op om ruimte te maken voor Noorderlicht in de Basisinfrastructuur ..." - GEMEENTE GRONINGEN, MEI 2012

"Wij zijn als Noordelijke overheden trots op deze internationaal opererende fotografie instelling. Noorderlicht vervult niet alleen een (inter)nationale rol ... is ook zeer van belang voor de samenwerking in Noord Nederland ... De staatssecretaris heeft aan de Raad voor Cultuur expliciet gevraagd om ... spreiding over het land in acht te nemen. Daaraan heeft Raad niet voldaan. Dat is vreemd, omdat het advies van de Raad op de meeste punten uitermate positief was ... Wij doen een beroep op u om uw invloed aan te wenden deze omissie recht te zetten." - PROVINCIE GRONINGEN, MEI 2012

Een krachtige organisatie

De inspanningen waren succesvol, Noorderlicht werd gehonoreerd. Er volgde een periode van vier jaar waarin Noorderlicht, ondanks de enorme bezuinigingen ten opzichte van de periode daarvoor, een consistente kwaliteit bleef leveren. We noemen een paar wapenfeiten.

Noorderlicht:

- werkt toe naar de 25e editie van haar internationale fotofestival;
- heeft het oudste presentatiepodium voor fotografie in Nederland (sinds 1980);
- gebruikt consistent de taal van de kunst om kritische én hoopgevende verhalen te verbeelden over de maatschappij van vandaag, zoals *Data Rush* over de rol van digitale data en surveillance, *An Ocean of Possibilities* over positieve economische alternatieven, *To Have and Have Not* over de '1%' en het financiële systeem, *Arena* over mens en natuur; *#Everydayclimatechange* over het klimaat, en binnenkort in de galerie *Theatre of Politics* over waanzin en werkelijkheid in de komende Amerikaanse verkiezingen;
- heeft samengewerkt met vrijwel alle noordelijke galerieën en musea;

- heeft zich altijd opgesteld als bindende factor in de noordelijke cultuur en is structureel actief in alle drie noordelijke provinciën;
- opereert op het raakvlak van kunst & maatschappij, dat nu in het brandpunt staat;
- ontvangt een jaarlijkse gekapitaliseerde media-aandacht ter waarde van €3.000.000;
- presenteerde het werk van duizenden fotografen;
- staat internationaal bekend als een van de beste fotofestivals ter wereld;
- was -en is- voorloper in het presenteren van niet-westerse fotografie;
- exporteerde meer dan 100 tentoonstellingen naar alle continenten;
- is een van de grootste opdrachtverstrekkers in de documentaire fotografie;
- werft externe/private financiering voor grote projecten die de wereld over gaan.

Maar de bezuinigingen zijn wel degelijk gevoeld. Het budget voor marketing en PR werd vier jaar lang geschrapt, daar is nu een reparatie nodig. Een ID loonsubsidie is geschrapt, de medewerker kon niet gemist worden en drukt nu op het reguliere budget. De middelen voor het jaarprogramma waren vier jaar lang *nét* ontoereikend, de werkdruk op de staf was te hoog. Dit speelt zich af tegen een achtergrond van stagnerende noordelijke bijdragen: de structurele collectieve noordelijke bijdrage in 2009 bedroeg €463.700 (conform CPB vertaald naar prijspeil 2016) tegenover €395.800 dit jaar. Die van alleen de Gemeente Groningen bedroeg in 2009 €212.750 (ook correctie prijspeil, inclusief ID regeling) tegenover €173.000 in de voorlopige huidige nota.

Noorderlicht blijft met overtuiging vechten voor een bloeiende toekomst. Ons beleidsplan 2017-2020, mede opgesteld met de aanstaande nieuwe directie, waarin we de contouren van ons voorgenomen beleid met u delen, is inhoudelijk positief ontvangen maar ontbeert vooralsnog de benodigde financiële toezeggingen.

Wij verwachten dat de beleidsmakers in het Noorden zich samen met ons blijven inspannen, voor een sterk Noorderlicht als beeldbepalende organisatie. Wij vragen om uw inzet in het eigen noordelijk beleid. En wij vragen u om gezamenlijk actie te ondernemen richting de regering en de Tweede Kamerleden, door het aanspreken van uw netwerk en door als gezamenlijk Noorden schriftelijk bij de minister te pleiten voor onze rol in de noordelijke kunst en cultuur.

Met vriendelijke groet,

Ton Broekhuis
(directeur Stichting Fotografie Noorderlicht, mede namens het bestuur)